

DECIZIE

28 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Solomon Afanasie, prin intermediul avocatului Șteliman Serghei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Solomon Vitalie către Solomon Afanasie cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care Solomon Afanasie a fost scutit parțial de la plata taxei de stat, și împotriva încheierii din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Solomon Afanasie împotriva hotărârii din 13 octombrie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă,

a c o n s t a t a t :

La 05 iunie 2018, Solomon Vitalie s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Solomon Afanasie cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Orhei, sediul Central din 13 octombrie 2020, acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat de la Solomon Afanasie în beneficiul lui Solomon Vitalie datoria în sumă de 195 462,14 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 5 863,86 lei cu titlu de taxă de stat și 10 000 lei cheltuieli pentru asistența juridică, în rest acțiunea fiind respinsă.

La 19 octombrie 2020, Solomon Afanasie a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând instanței casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral, scutirea parțială a apelantului de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis parțial cererea depusă de Solomon Afanasie privind scutirea parțială a acestuia de la plata taxei de stat, s-a scutit parțial Solomon Afanasie de la achitarea taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Solomon Afanasie, s-a comunicat lui

Solomon Afanasie despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate, întocmite în conformitate cu exigențele Legii, și a dovezii de plată a taxei de stat în proporție de 50% în mărime de 2193,75 lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheierii. I s-a explicat lui Solomon Afanasie că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Solomon Afanasie împotriva hotărârii din 13 octombrie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

La 16 februarie 2021, Solomon Afanasie, prin intermediul avocatului Șteliman Serghei, a declarat recurs asupra încheierilor din 17 decembrie 2020 și 02 februarie 2021 ale Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acestora, scutirea integrală a apelantului Solomon Afanasie de plata taxei de stat la depunerea apelului, cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea apelului.

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că încheierile instanței de apel urmează a fi casate, deoarece recurentul nu are posibilitate să achite taxa de stat, fiind pensionar. Totodată s-a indicat asupra faptului că, la scutirea parțială a apelantului de la plata taxei de stat, nu s-a indicat expres cuantumul acesteia, modalitatea de calcul, precum și faptul că se scutește doar parțial. În așa mod, recurentul consideră această încheiere ca fiind contradictorie și imposibil de executat.

Cu referire la neînălăturarea neajunsurilor la depunerea apelului, s-a indicat că încheierea din 17 decembrie 2020 a fost recepționată de către personalul tehnic al cabinetului avocatului, avocatul fiind în concediu medical. În așa mod, acesta a fost în imposibilitate de a executa indicațiile instanței în termenul stabilit prin încheiere.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Solomon Afanasie, prin intermediul avocatului Șteliman Serghei, este neîntemeiat și necesită a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea privind restituirea cererii de apel a fost pronunțată de Curtea de Apel Chișinău la 02 februarie 2021, fiind expediată spre cunoștință participanților la proces la 09 februarie 2021 (f.d. 229, vol. II), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să certifice momentul recepționării acesteia de către participanții la proces. Astfel, ținând cont de faptul că cererea de recurs a fost înregistrată la 16 februarie 2021, Colegiul consideră că cererea de recurs a fost depusă în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În speță, se constată că, prin încheierea din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis parțial cererea depusă de Solomon Afanasie privind scutirea parțială a acestuia de la plata taxei de stat, s-a scutit parțial Solomon Afanasie de la achitarea taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Solomon Afanasie, s-a comunicat lui Solomon Afanasie despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate, întocmite în conformitate cu exigențele Legii, și a dovezii de plată a taxei de stat în proporție de 50% în mărime de 2193,75 lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri. I s-a explicat lui Solomon Afanasie că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Solomon Afanasie împotriva hotărârii din 13 octombrie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost recepționată de avocatul Șteliman Serghei la 20 ianuarie 2021 (f.d. 224, vol. II).

Colegiul nu poate reține argumentul avocatului recurentului cu privire la faptul că avizul poștal (f.d. 224, vol. II) a fost semnat de către o altă persoană decât avocatul Șteliman Serghei, or în acest sens nu au fost prezentate probe. Totodată, este de menționat faptul că, instanța de recurs nu este instituția abilitată să aprecieze veridicitatea semnăturilor de pe avize, mizând pe faptul că toată corespondența expediată de către instanțele de judecată se înmânează destinatarilor în strictă conformitate cu legislația în vigoare.

Mai mult, avocatul Șteliman Serghei, indicând drept adresă de corespondență adresa juridică a cabinetului său, este obligat să se asigure de recepționarea acesteia, or, potrivit statutului său și ținând cont de oficialitatea serviciilor pe care le prestează, este conștient de probabilitatea sporită a faptului că urmează a fi indicat drept destinatar al diferitor acte oficiale.

În același context, art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește că, în procesul civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat. Cu titlu principal, în conformitate cu art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Respectiv, instanța de apel a pronunțat încheierea de restituire a apelului, având dovada recepționării de către avocatul apelantului a încheierii din 17 decembrie 2020 și lipsind cu desăvârșire dovada de înlăturare a neajunsurilor din cererea de apel.

Cu referire la argumentul recurentului că încheierea din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău este contradictorie și imposibil de executat, precum și la nemulțumirea acestuia că a fost scutit doar parțial de plata taxei de stat pentru

depunerea apelului, Colegiul ține să menționeze acestea sunt declarative și se combat în totalitate de înscrisurile anexate la dosar.

Astfel, potrivit cererii de apel nemotivate din 19 octombrie 2020, Solomon Afanasie a solicitat expres scutirea *parțială* de la plata taxei de stat. Astfel instanța de apel, examinând cerința acestuia, a ajuns la concluzia de a o admite parțial și prin încheierea din 17 decembrie 2020 a dispus în mod clar că se obligă apalantul să achite 50 % din taxa de stat, ceea ce constituie suma de 2193,75 lei, în motivarea încheierii fiind făcut și un calcul desfășurat în acest sens.

Argumentul avocatului recurentului cu referire la faptul că Solomon Afanasie este pensionar și nu are posibilitate materială să achite nici cele 50% din taxa de stat, nu poate fi reținut, or în acest sens nu este anexat la dosar niciun înscris confirmativ, iar prin apelul nemotivat acesta a solicitat personal scutirea *parțială* de la plata taxei de stat, cerință care de fapt i-a fost admisă de instanță.

Respectiv, Colegiul conchide asupra lipsei unei încălcări a drepturilor recurentului de către instanța de apel, or ultima a examinat cerințele recurentului/apelant așa cum au fost formulate de către acesta, nefiind în drept să le interpreteze.

De asemenea, Colegiul respinge și argumentul în privința aflării avocatului Șteliman Serghei în concediu medical, deoarece acesta nu a prezentat copia certificatului de concediu medical. Înscrisul anexat la cererea de recurs, cu denumirea „Trimitere-extras” (formular 027e) nu este actul care confirmă incapacitatea de muncă a persoanei, ci este un extras din fișa bolnavului de ambulatoriu ce se completează de instituțiile medicale la trimiterea pacientului pentru consultație, investigație, internare, externare (deces) și se prezintă medicului de familie, formularul fiind aprobat prin Ordinul nr. 828 din 31 octombrie 2011 al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova.

Întru confirmarea incapacității temporare de muncă, se eliberează un certificat de concediu medical, în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 469 din 24 mai 2005 pentru aprobarea Instrucțiunii privind modul de eliberare a certificatului de concediu medical, care la pct. 6 prevede că certificatul se eliberează numai în cazurile în care persoana asigurată, în urma unor boli, traume sau altor cauze, pierde temporar capacitatea de a exercita funcțiile și obligațiunile de serviciu. În toate cazurile, eliberarea și prelungirea certificatului se argumentează prin existența în documentația medicală primară a înscrierilor, care confirmă incapacitatea temporară de muncă a pacientului: datele examenului clinic, rezultatele investigațiilor de laborator și instrumentale, consultațiile medicilor specialiști de profil, efectuate după caz, inclusiv în dinamică (conform standardelor medicale).

Pct. 16 al aceleiași instrucțiuni prevede că, pacienților care necesită consultații, investigații în instituțiile medico-sanitare publice republicane (ftiziopneumologie, psihoneurologie, oncologie, dermatovenerologie etc.) li se eliberează certificat pe un termen de până la 3 zile calendaristice, iar în caz de necesitate, certificatul se prelungește, în modul stabilit, în baza extrasului (formular 027e), eliberat de către instituția medico-sanitară publică republicană, care confirmă aflarea pacientului la investigații și consultații.

Respectiv, din reglementările normative citate, rezultă că formularul 027e nu este actul care confirmă incapacitatea temporară de muncă, ci actul care stă la baza eliberării acestuia.

Chiar și așa, Colegiul ține să menționeze că, recepționând încheierea prin care nu s-a dat curs apelului, nu era de principiu ca anume avocatul Șteliman Serghei să înlătore neajunsurile din cererea de apel, executarea încheierii fiind și de datoria apelantului Solomon Afanasie.

În acest context, instanța de recurs notează că în conformitate cu art. 56 alin (3) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

De altfel, instanța de recurs reiterează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă, or, prevederile art. 15 din Codul de procedură civilă, stipulează expres că participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În așa mod, omiterea termenului acordat de către instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel este interpretată de către Colegiu drept un comportament de rea-voință din partea recurentului și a avocatului acestuia, dat fiind faptul că a fost citat legal, i s-au comunicat actele de procedură, iar odată cu depunerea la 19 octombrie 2020 a cererii de apel nemotivate, nu și-a îndeplinit obligațiile procedurale și nu a înlăturat neajunsurile cererii de apel, fiind obligat să întreprindă măsurile necesare în scopul de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță.

Este de menționat că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și normele dreptului internațional, instanța de judecată la fixarea termenului limită de înlăturare a neajunsurilor, precum și a celui de prezentare a părților în ședința de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil. Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

La fel, Colegiul reține că actul judecătoresc de procedură implică cert obligația pozitivă a apelantului de a achita taxa de stat la depunerea cererii de apel, iar nerealizarea acestei sarcini procedurale denotă întrunirea în speță a temeiurilor legale pentru restituirea cererii de apel.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie printr-o încheiere cererea, dacă apelantul nu a

îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

În conformitate cu prevederile art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Colegiul relevă că, potrivit art. 61 din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Articolul 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. În acest sens, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par. (1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Din această perspectivă, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de Solomon Afanasie, prin intermediul avocatului Șteliman Serghei, împotriva încheierii din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care Solomon Afanasie a fost scutit parțial de la plata taxei de stat, și împotriva încheierii din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Solomon Afanasie împotriva hotărârii din 13 octombrie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, este neîntemeiat, iar actele de discreție ale instanței de apel sunt întemeiate și urmează a fi menținute de către instanța de recurs.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Solomon Afanasie, prin intermediul avocatului Șteliman Serghei.

Se mențin încheierile din 17 decembrie 2020 și 02 februarie 2021 ale Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Solomon Vitalie către Solomon Afanasie cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru